

Recit

Eus ar maeur horruel digiret gant un divet batillion
 unnevet regiment leger o tiemen pont Arger, revede
 unneec heur a nter eus ar mintin, ar meurs 16 ebrél 1850.

(Calz a Bretonet a von en o zous.

var ton cantic Christ bras ar vev.

O Doue! Meistr Souveren, Doue tregiret,
 Deut d'am chelen, me ho ped, var eun darvoud eurus....
 Eul linzel a gavn, allas! zo stignet var ar franc!
 Innoeb heppen, va Doue, e mañ hon esperance!

Abaoue darvoud eurus eus ar Bretonia,
 Ne glesjet, dre c'hrac, Doue, comz denneuseur seurt tra;
 Mes ar maeur divera a zigas sonj ouz de,
 Hae a ra strael' peb calon ha preilla peb ene.

Ha breudeur ger Bretonet, demeus a bep contre,
 Deut da guemeng ho taclon hirio gant va re-me;
 Deut da zelaou eus recit gant calz autention,
 Zo eus sujet a c'hla'char da bep christen g'wirion.
 Var meurs, choarec a ebrél, eun nebeut gont craiz-de,

212

Er guêr demeur a Anger calz a dud a rede.

Da v'etel och ôruant an drêvel bataillon

Eus an unnevet leger, ar joa en o chalon.

Eus prout hir brasneud arjal a voa da basseal,

Hac gerigent ar vataillon zo et varnâe ractal.

An avel a voa spontus, ober a rê glae bras,

Ar rivier voa furvus hac t'errubel he fourgas.

Er prout eus ar vataillon voa'n labourimeien,

Ar saperien, ar music, hac ar veltigerien;

A voa o doe ar re-mâ guittet divar ar pont,

Hac clêrjot criadennou a gargue oll a spont.

Eus sturcl ar spourmussa a voe ractal clêrjet:

Penn ar pont zo difframmâet gant stonc, ar zoudardet,

Hac prest vel eul l'icheden eo coet gant furor...

O va Doue beniquet! Ô na gerassa horror!

Dre ma coe ar re arive en dour a rencadon,

Rencadon all a ziruille var ar rayonetezou,

Hac ar ch'ortach eus ar prout a goe varmoze:

A rê-dê en foug an dour casut ar mar neuze,

Hac ar prout voa a ur prout evel hac ar gent harpet.

Ar penn d'an neñh na stle d'elchet mui den abot.
 Ar penn d'an lañon, d'ar c'hod, na en fonz ar rivier?
 O Doue, pebes arret ha pebes d'esperer!

Ne allent get, an dud paour, mikel dont da serret
 Pe war bayonetou, piñ dour: o stêl cruel!...
 Ar c'hui hac an d'esperer a voa eno dre all,
 O velet gement a dud eno ouz en em goll.

Ar rene d'iver a voa tost da benn ar pont chomet,
 O vont a-dre prontant, int en em soñlet.
 Ar par hegen, hac e voant d'euillet ar rivier,
 Evel, malheusant, o charmaradet ger.

all habitantet anger zo d'iret eno
 Wile sikour an dud paour d'achap ouz ar maro.
 Courach, Angerianis! couraj, tud generus!
 Doue a recompance hoñ actou a vertus.

En em gavet zo ive calz a seurel-gris,
 Goaset, graguer, bugale, ha noubt tud a His:
 Ar re-mañ n'ean zervuisse eus o zontamenou
 Da chele an dud blesset, gant ar briessa d'ignou.
 Colhejou, ouillerou, tapissou ha dillat

214

A pignat: dan end prout: a ellab dareté:
 An all en am ruygasse gant ar breasse sinnei
 Da gass gante an dud gèr da saignie ou ozi
 ces veigneys gant courach a ye a bop ceste

Gant bagoe da zovatat an dud gèr a neure,
 eurus voant, dre chrac Doue, mes gant calz poan ene,
 evil dont da breservi nambz tud eus ar mare.

A venout muilt an dud prout, treinet dre nerz an dour,
 crappet an eit d'equile, o criat do picaus;
 Mes fourgas ar gouguennou a zepar anez,
 Hac o zint, a nebeudou, allas! beuzet neure.

Sonjit er mabeur horrubl, va breudeur christenion;
 An nambz eus ar re veuzet zo tost da dri-chant den !!!...
 Sonjit ivez er glachar zo en o famillou:
 Ar Franc, all a dle gouez calz pers en o chavou.

Impossubl en riveri an actou jenerus
 O deus bet lech en midret an dud ger maleurus:
 an all voa leun a galon erit douguen sicour
 Wan dud a voa dre vanden treinet dre nerz andour
 Gored coude na ellomp get dont da deuel amâ

Religionne a gwerach zedus ar re gwerach :
 Abant a reomp la breuià da rée d'innervout
 Ar re ar principalet hon eus ellet gouzout.

Ar zondard amezjus bras eus ar re saretel,
 Gergent war bord ar rivier' zo en un divouisset,
 Hac en deus saillet buan ebars en dour neuz,
 Koad da galz e vignonet e rentas ar rue.

Un toger eus a Anger, Gergisen e hanver,
 En eun Itlapas ar rivier, hep avun rac ar danger,
 Hac en deus saretet, dre ar bemeur brassa,
 Calz a dad a voa war ar pout eno da beretta.

An autrou loup, letanant, en deus saretel
 Deg den deimeus ar maru, a voa cazinberget,
 Ar jandarm, hanvet ar reinch, pempet a saretet,
 Hac eun tambourier-mestr, pemp, dre eun bonour bras.

An autrou Rousseau, calve, en deus saiz saretel,
 Hac ar baegner Perotier en e vey tri tennet ;
 Eus martoloda bas d'amez prest d'ar ribl ar rivier,
 Hac eun pleich yevante a drap en dour un offier.
 Ar jandarm hanvet briget, en eun vey mitral,

216

Ha erog stand a d'ar do zi enez lued de k'poret,
 A ra e all' effortellou sub ar vreg a zanne,
 abes an deus voa furezet: vat eodê porizha!...

hes gantinierez ive deus an deus zo komet,
 vles he d'arou buguelic p'arou, s'arou, a zo beuzet!
 Anfin, all, bras ha bian, vout eno euzajus
 da rei ar brassa s'arou Jan all dud m'arizha.

An off'icierien Dore (1), colles, ha Carotte,
 Furquey, ar Sriez ive, zo p'rivet a vne;
 ar porte d'arzo, allas! a zo ive beuzet
 en eur derc'hel e z'arzo en e z'arouarn secret.

An drivach a vis ebrel p'egnement e voa cri
 g'uelet cant p'arou a'guent s'aroued da ent'ou!...
 deiz chariot v'arouguent c'arouet a dud beuzet:
 ar s'pouren en peb calon voa eno v'arouet.

all b'elepen ens ar v'ro voa en ant'ouant;
 an all autoriteer a voa ive p'resent,
 p'resident ar republie ha ministr ar brezel,
 Hanc eun v'ro bras a dud hac a d'oul hac a bell
 An all s'aroued, en arge, en deiz de voa secret;

(1) Dore, d'arizad, g'uiniee en s'oungump.

Ne volés a bap coste nevet tû glach'halet.

Calz a ch'raque a veljet o vœule stalle ha dour.
O sôjjet o frumillau an d'ed g'z malheures.

En place m'as b'ad ar malheur e de vœa ar rivièr
Pour-gemmun n'ant a l'as t'ègout t'voatad'vunde;
Hac ar poult b'ic ch'ant t'voatad' h'indol a ar d'an dour;
Penos et a ch'ap'pi? penos c'vett ne p'sicour?

Cant b'ic ugent den a zo b'antou hospital, ~~ch'ant g'z~~;
Mes c'vett vo, a g'raet; corfou t'ud beuzet ch'aus.
An dour; hez mar; a d'alo s'ouden vœa ar riblou
Demeus an d'ud malheures calz demeus a g'or fou.

President ar republic en hospital zo bot
O visital' zoudardet a vœa bot s'ovetot,
Hac a zo bot g'enerus cl'arsen e' c'vett;
Ier per a z'oucas o fou d'ar pr'ouir g'z t'ud b'lettet.

D'vœa d'ev' g'and'ar malheur vœa en em r'assemb'let
In c'v' ch'ourt b'ices a Anger ar ne vœa s'ovetot;
Neuz vœa g'riët an app'et; mes allas! va d'ance!
Ar rencou a vœa g'oalt scl'èr; an d'arn'vœa a range.
G'ant pebes carante vœa en ar zoudardet

xix

et hoc an il deguidé, cargut a' coumèet!

O d'acoulogud lous Erelou, e l'encorout nouze:

camaradet! mignonet! r'oulomp' g'raç, da zout

En ol' guérion, hac ive en ol' agj'mantion,

E va, heç d'alenement, grêl' suscriptionou

l'oit' vouten famillou an dud g'z malsciurus:

Ni ive - ta, Bretonet, heromp' ol' generus.

Int'omp' ni, Bretonet, a'teo giurgristion,

adressomp' ol' da zout l'ivie jeb a beden

evit an dud malsciurus zo preiz d'eur maro eris,

Hu lavaronp' evit jeb a De profundis.

O va z'alver adorabl' recevit da r'epas

ar victimou malsciurus en gloar ho Paradis;

Grit r'an en o' famillou ar consolation,

Hac en hon brù guer a Franc, ar pecc'h, an union,

A. Lédan.